

Література

1. Головатий М.Ф. Молодіжна політика в Україні : проблеми Оновлення / Український науково-дослідний інститут проблем Молоді. Київ: Наукова думка, 1993. 236 с.
2. Волков А.Г. Семья – объект демографии / Андрей Гаврилович Волков. Москва: Мысль, 1986. 270 с.
3. Сатир В. Психотерапия семьи. Санкт-Петербург: «Речь», 2000. 283 с.

УДК 37.018.1:784:004.77

Руслана ЛОЦМАН
(м. Київ)

Онлайн-проект «Пісенний щоденник» як модель родинного навчання україноспіву в сучасному просторі

Сучасний простір життя українського суспільства наповнений проблемами та викликами запровадженого в 2020 році карантину в зв'язку зі світовою пандемією, а з лютого 2022 року – воєнного стану на території нашої держави. У цих умовах актуалізувалось онлайн-навчання в закладах освіти різних рівнів, а також зросла роль родинного виховання, як основи для формування гармонійної особистості маленького українця. Враховуючи світову тенденцію до інтернет-технологій у навчальному процесі та в пошуках альтернативи традиційній методиці навчання україноспіву в лютому 2020 року було започатковано онлайн-проект «Пісенний Щоденник». За два роки його існування в інтернет-просторі було охоплено різновікову аудиторію в кількості понад 12000 слухачів курсу з різних куточків України та світу.

Водночас онлайн-проект з навчання україноспіву дозволив збагатити процес дистанційного навчання студентів факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського, оскільки до нього долучились студенти та викладачі НПУ імені М. П. Драгоманова. Це в свою чергу забезпечило передачу пісенної традиції в онлайн-форматі та розширило аудиторію тих, хто навчається та викладає мистецькі дисципліни для учнів українських шкіл.

Поштовхом до запровадження «Пісенного щоденника» у власній родині автора статті стали праці українських науковців та митців, досвід творчої співпраці з провідними фольклорними колективами України та школами українських громад світу. Зокрема, на важливості виховання дітей засобами україноспіву акцентували М. Леонтович, Я. Степовий, С. Людкевич, В. Верховинець, К. Стеценко, які використовували кращі зразки української пісенної культури у своїй педагогічній діяльності. Нині активно впроваджуються авторські методики навчання фольклорного співу керівниками творчих колективів «Цвітень» (М.Пилипчак), «Ладоньки» (С. Садовенко), «Вербиченька» (О. Коваль), «Кралиця» (І. Сінельніков), «Веснянка» (В. Ковальчук) та ін.

Проте, в межах даної статті спробуємо зосередитись на родинному аспекті навчання україноспіву, адже саме з уст-в-уста споконвіків передавалась пісенна традиція від старшого покоління до молодшого.

Онлайн-проект «Пісенний Щоденник» передбачав щоденне виконання родинною однієї української пісні. На власному прикладі автора статті двоє дітей дошкільного віку Оріяна та Милада вивчали одну пісню щодня впродовж календарного року. Всі записані відео з виконанням творів у побутових умовах викладались в інтернет, зокрема, на платформи You Tube, Facebook, Instagram тощо. Найбільше відеоматеріалів з україноспіву викладено в однойменній групі в соц-мережі Facebook [2]. Варто відмітити про наповнення самої програми, що передбачала вивчення різножанрових творів, як фольклорних, так і української естради минулого та сучасності, в тому числі авторських творів родини.

Основний акцент онлайн-проекту – на живому спілкуванні з слухачською аудиторією з метою залучення українських родин до ведення власного пісенного щоденника. Таким чином, до онлайн-проекту впродовж першого року його існування в інтернет-просторі долучились представники різних областей України та української діаспори світу. Головним показником актуальності проекту та його успішності є велика кількість переглядів відео та їх поширення в інтернет-мережі.

Онлайн-проект «Пісенний щоденник» відображає життя української родини впродовж 366 днів відповідно до календарно-обрядового циклу та визначних подій і дат, пов'язаних з історією та сучасністю української пісні. Окрім традиційних народних пісень календарного циклу, глядач знайомився з творчістю видатних особистостей, які виконували, творили і сьогодні несуть українську пісню. Наприклад, «Пісенний щоденник» вшановує В.Симоненка у січні, О.Петрусенко в лютому, В. Івасюка в березні, К.Цісик та М.Миколайчук у квітні та інших.

Модель родинного навчання україноспіву на прикладі «Пісенного щоденника» передбачала відродження в побутових умовах пісенних традицій, оспівування оточуючого світу та часового простору. Так, впродовж весни 2020 року родини виконували разом з авторами проекту веснянки, гаївки, дитячі пісні. Влітку основою репертуару стали русальні, купальські, патріотичні пісні. Окрім коротких відео з виконанням родинною однієї пісні у «Пісенному щоденнику» були повноцінні тематичні програми у форматі онлайн-концертів. Наприклад, серед поля в колосках було проведено концерт обжинкових пісень з передачею атмосфери жнив. Зелена неділя була оспівана клечальними та кустовими, ліричними піснями під час прикрашання сільської хатини зеленню. Русальні пісні звучали на березі річки Рось, де одночасно був онлайн-стрім для інтернет-аудиторії та живий концерт для відвідувачів Корсунь-Шевченківського заповідника [3].

Найбільш цікавими для аудиторії українських родин, зважаючи на відгуки в інтернет-просторі, стали наступні відео проекту «Пісенний щоденник»: дитячі пісні та веснянки «Вербовая дощечка», «Подольночка», «Ой, Юрія», «Вийди, вийди, сонечко», «Ой є в лісі калина» та ін., колискові пісні «Ой ходить сон», «Котику сіренький» «Вже нічка під віконечком», ліричні «Туман ярмом», «Ой,

місяцю-місяченьку», «Горіла сосна», «Гиля, гиля, сірі гуси», «Чом ти не прийшов», жартівливі «Ой там, на товчку», «В місяці іюлі», «Із сиром пироги», «Ой під вишнею», пісні на вірші Т.Шевченка «Ой стрічечка до стрічечки», «Реве та стогне Дніпр широкий», твори І.Кириліної «Зелене слоненя», «Не погасне сонце», «Бичок та їжачок» та ін., «Черепаша-аха» Г.Чубач, козацькі та патріотичні пісні «За Україну», «Їхав козак за Дунай», «Ой у лузі червона калина», «Батько наш Бандера», «Чорна рілля ізорана», Гімн України та багато інших [2; 3]. Лише за рік 2020 року «Пісенний Щоденник» охопив більше 300 пісень, що прозвучали в межах проекту. Проте, проект триває і донині, оскільки в умовах оголошеної війни все більшої актуальності набуває патріотичне виховання українських дітей.

З перших днів військового вторгнення російських військ на українські території «Пісенний Щоденник» став виконувати арт-терапевтичну, просвітницьку, національно-виховну та волонтерсько-забезпечувальну місію. Щоденні онлайн-концерти україноспіву сприяють не лише морально-психологічній підтримці українських захисників та їх родин, але й допомагають спільно збирати кошти на потреби нашого війська. Так, за місяць безперервного воєнного «Пісенного щоденника» вдалося зібрати понад 100 тисяч гривень для потреб українських військових та передати необхідні їм тепловізори, радіостанції тощо.

Нові пісні, написані в час сучасної війни, звучать в «Пісенному щоденнику» з закликом до світової спільноти про війну в Україні: «Я-Маріуполь», колискова «Хай закінчиться війна», «Закрийте нам небо», «Світло і темрява», «Переможе війну любов» та інші [3].

Пропонована модель родинного навчання україноспіву включає також серію майстер-класів для учнів та викладачів вокального мистецтва, концертів для українських громад світу, циклу відеороликів «Таємниці україноспіву», що викладені для вільного доступу широкій аудиторії в інтернеті [1; 5].

Отже, виховання українських дітей на власному прикладі любові до національних традицій та своєї держави сприяє формуванню правильних ціннісних орієнтирів родини, яка є формотворчою частиною свідомого суспільства переможців. Слава Україні та її Героям буде і надалі розливатися україноспівами по всьому світу.

Література

1. Лоцман Р. О. Таємниці Україноспіву. Кам'янець-Подільський: ФОП Буйницький О.А., 2020р. 88с.
2. Україноспів. Пісенний Щоденник. Facebook: <https://www.facebook.com/groups/1084778078581291>
3. Україноспів. Пісенний Щоденник. Youtube: <https://www.youtube.com/playlist?list=PL8VMaVeaA6vUMWXF3xNSI3YnnHdaNMhdR>
4. Фольклорна добірка. Майстер-класи. «Україноспів»: <https://www.youtube.com/playlist?list=PL8VMaVeaA6vWQbulqK9pUhzKnauaeH0E>
5. Відеоролики до проекту «Таємниці Україноспіву». <https://www.youtube.com/playlist?list=PL8VMaVeaA6vUcUTvHfS81jFXUGkSt3YM1>